

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

27.05.2026

Vår ref:

2022/6025

Dykkar dato:

Dykkar ref:

SAMFUNN OG INFRASTRUKTUR HEMSEDAL
KOMMUNE
Hemsedalsvegen 2889
3560 HEMSEDAL

Saksbehandlar, innvalstelefon
Mabel Katrine Seland Trovum, 22003589

Tilbakemelding på eigenkontrollrapport for avløpssektoren for rapportåret 2025 - Hemsedal kommune

Hemsedal kommune har ikkje avvik i eigenkontrollrapporteringa for 2025. Vi tek eigenkontrollrapporten og årsrapporten for 2025 til atterhald.

Kommunen skal betala eit gebyr på 5 300 kroner for vårt arbeid med eigenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil vere tilgjengeleg for utfylling via Altinn frå februar 2027.

Vi viser til eigenkontrollrapport og årsrapport for Hemsedal kommune sitt leidningsnett og Trøim reinseanlegg for rapportåret 2025.

Leidningsnett til Trøim reinseanlegg

Hemsedal kommune har rapportert at det er 6 installerte nødoverløp på leidningsnettet til Trøim reinseanlegg, og ingen regnvassoverløp. For 2025 har de rapportert at det ikkje har vore overløp på leidningsnettet til Trøim reinseanlegg. Dette er ein reduksjon samanlikna med 2024, då det vart rapportert om 1 722 m³ avløpsvatn og 5,2 kg fosfor i overløp på leidningsnettet til Trøim reinseanlegg.

Hemsedal kommune rapporterer at det er 1 373 innbyggjarar og 1 440 fritidsbustader tilknytt avløpsnettet i 2025. Dette er ein auke på 383 innbyggjarar og 10 fritidsbustader samanlikna med det som vart rapportert for 2024.

Kommunen skriv i skjemaet for årsrapportering at innlekk på leidningsnettet er ein utfordring. Kommunen sine berekningar viser at framandvatn utgjorde 20 % av det som vart tilført reinseanlegget i 2025, som er ei vesentleg forbetring frå 2024, då framandvatn utgjorde 34 %. Kommunen opplyser at nedgangen kjem av noko mindre nedbør og snøsmelting, i tillegg til systematisk arbeid på leidningsnettet knytt til lekkasjetetting og rehabilitering. Kommunen opplyser at de vil halde fram med å arbeide systematisk for å redusere andelen framandvatn.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

I skjemaet for årsrapportering opplyser kommunen om at verknadsgrada til avløpsnett i 2025 er berekna til 92 %. Vidare vert det rapportert at ingen del av «tettbebyggelsens» totale tilførte vassmengde vart sleppt ut via driftsoverløp i 2025. Statsforvaltaren gjer merksam på at det i nye løyve blir stilt krav til dokumentasjon av verknadsgrad for avløpsnett, og at utslepp som følge av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjonar og liknande ikkje skal redusere verknadsgraden i avløpsnett med meir enn 5 %, og deretter 3 % etter ei viss tid. Vidare blir det stilt krav om at den samla mengda utslepp via driftsoverløp i løpet av året ikkje skal vere over 2 %.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvaltaren inkludert spørsmål om berekna/estimert verknadsgrad og vassmengd sleppt ut via driftsoverløp. Det finst per i dag ingen standard metode for å berekne verknadsgrad. Vi nyttar difor årets rapportering til å samle inn data for å få betre oversikt over omfanget av overløpsutslepp og lekkasjar, og til å vurdere om kommunane kan berekne verknadsgrad på ein nyttig måte. Kravet til delen driftsoverløp skal bidra til å redusere bruken av overløp og stimulere til oppgradering av leidningsnett. I første omgang blir rapporteringa òg nytta til å kartlegge kor stor del av overløpa som er driftsoverløp i regionen.

Trøim reinseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Trøim reinseanlegg har teke imot og behandla 226 350 m³ avløpsvatn, og at det ikkje har vore utslepp via overløp på reinseanlegget. Mengda avløpsvatn er redusert sidan 2024, då det vart rapportert om 258 848 m³ avløpsvatn motteke og behandla. Utsleppsmengda av fosfor frå reinseanlegget har vore på 28 kg i 2025. Dette betyr at løyvets krav til maks restutslepp på 320 kg fosfor i året, er overhaldt for rapporteringsåret.

Trøim reinseanlegg klarar reinsekravet for fosfor på 93 % i 2025, då reinsegraden er berekna til 98,63 %. Anlegget klarar også sekundærreinsekravet i 2025. Alle enkeltprøver for BOF₅ og KOF_{CR} oppfyller anten kravet til reinseffekt eller konsentrasjon i utsleppet.

Dimensjonerande kapasitet for Trøim reinseanlegg er oppgitt til å vere 14 000 pe (BOF₅). Kommunen har rapportert at den berekna maksvekebelastninga i 2025 var 7 955 pe (BOF₅). Etter vår utrekning er maksvekebelastninga for BOF₅, når ein ser på enkeltprøve i maksveka datert 20.04.2025, på 10 380 pe (BOF₅). Maksvekebelastninga er sterkt redusert samanlikna med 2024, då kommunen rapporterte at den berekna maksvekebelastninga var 12 863 pe (BOF₅). Kommunen skriv at dette skuldast industripåsleppet som kommunen hadde i 2024, som no har opphøyr etter at kommunen gav pålegg til verksemda om å stanse påsleppet i oktober 2024. Kommunen vil heller ikkje tillate dette påsleppet i framtida, og skriv at reinseanlegget no har god kapasitet.

Statsforvaltaren kommenterte i fjorårets tilbakemelding at det var ein kraftig auking i nitrogen tilført og sleppt ut frå reinseanlegget i 2024, samanlikna med tidlegare år. Kommunen opplyste om at tidlegare år har det ikkje vore analysert på Tot-N, då dette ikkje er eit krav i utsleppsløynet til kommunen. På grunn av planlegging av nytt avløpsreinseanlegg med nitrogenreinsing, har kommunen frå og med 2024 analysert på nitrogen. Vi observerer at nivået er tilsvarande i 2025.

Det vert opplyst at det i rapporteringsåret er gjennomført tiltak for vurdering og optimalisering av det biologiske reinsetrinnet, og at revisjon av hovudplanen for avløp er sett i gang.

Tilbakemelding på resipientovervakingsrapport

I skjemaet for årsrapportering oppgjev kommunen at det er gjennomført resipientovervaking i 2025, at data er lasta opp i Vannmiljø, og at rapport frå resipientovervakinga vert sendt til Statsforvaltaren

innan 01.03.2026.

Statsforvaltaren viser til e-post frå Hemsedal kommune v/Jonas Enoksen datert 25.02.2026 med vedlagt årsrapport for resipientovervaking av Hemsil ved Trøim reinseanlegg 2025, utarbeidd av Rambøll.

Rapporten stadfestar at det i 2025 vart gjennomført totalt sju prøvetakingar av resipienten. Metodar og resultat blir presenterte på ein oversiktleg måte, og det er gjort vurderingar av tilstand og påverknad. Det er òg gjort ei samanlikning med data frå tidlegare år.

Resultata er lagde inn i Vannmiljø. Vi registrerer at overvakingsdata for 2025 er dobbelt registrerte. Vi ber kommunen følgje opp dette, og at det blir innført gode rutinar som sikrar at tilsvarande feil ikkje oppstår på nytt. Vi minner om at det er kommunen sitt ansvar, i tråd med gjeldande utsleppsløyve, å sørgje for korrekt og fullstendig registrering av data. Riktig datagrunnlag er ein føresetnad for korrekt klassifisering av miljøtilstanden og for bruk av dataa i Vann-Nett.

Vi minner om at pålegget om resipientovervaking inkluderer parameteren løyst reaktivt ortofosfat på filtrerte prøver (P-ORTO-F). I Vannmiljø er data registrerte av Rambøll lagde inn som ufiltrert fosfat (PO₄-P), sjølv om det i rapporten og vedlagde analyserapportar er skildra prøve/analyse av løyst reaktivt ortofosfat. Vi ber om at dette blir følgt opp, og at framtidige prøver blir tekne i tråd med pålegget om resipientovervaking.

I samsvar med overvakingsprogrammet skal det takast prøver av begroingsalgar kvart tredje år. Ettersom dette vart gjennomført i 2023, skal det gjennomførast neste gong i 2026.

Vi tek årsrapporten for resipientovervaking av Hemsil ved Trøim reinseanlegg til etterretning.

Andre kommentarar

Hemsedal kommune har i søknad datert 06.11.2020 søkt Statsforvaltaren om nytt løyve etter forureiningslova til utslepp av kommunalt avløpsvatn frå Trøim reinseanlegg. Statsforvaltaren har i brev datert 12.09.2023 bedt kommunen om å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i søknaden sin om nytt løyve, då det er behov for ei høgare ramme for løyvet for å dekkja forventta tilførsel i maksveke. Søknaden som per i dag berre gjeld for Trøim reinseanlegg ligg arkivert i eiga sak 2020/37759. Statsforvaltaren har tidlegare stadfesta at Hemsedal kommune må søkje om utsleppsløyve for det samla utsleppet frå heile «*tettbebyggelsen*» (jf. definisjon i forureiningsforskrifta § 11-3 bokstav k).

Statsforvaltaren fatta vedtak om pålegg om utgreiing av kommunens handlingsrom for å få på plass nitrogenreinsing som reinseløysning for avløpsvatnet frå Tuv-Trøim *tettbebyggelse*, i brev datert 27.11.2024. Hemsedal kommune har klaga på vedtaket. Klagesaka vert handsama i eiga sak 2020/37759. Kommunen opplyser likevel i skjemaet for årsrapportering at del 1 av utgreiinga er ferdigstilt, og at utgreiingsarbeidet vil halde fram i 2026.

Konklusjon

Hemsedal kommune har rapportert utfyllande for 2025. Rapporteringa viser at kommunen ikkje har avvik frå krav i utsleppsløyvet i 2025.

Vi tek eigenkontrollrapporten og årsrapporten for 2025 til atterhald.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til rettleiar for eigenkontrollrapporteringa for avløp, som er tilgjengeleg på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>.

Rapporteringsskjema for 2026 vil vere tilgjengeleg for utfylling via Altinn frå februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvaltaren skal leggst som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heiter «Avløp – årlig rapportering». Skjema kan de finne i vårt skjemabibliotek: [Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#).

Eigenkontrollrapportens data om årlege utslepp for reinseanlegg vil bli lagt ut på nettstaden «Norske Utslipp» i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>.

Gebyr for sakshandsaminga

Vi gjer merksam på at det vil bli kravd gebyr for sakshandsaming av eigenkontrollrapportane, med heimel i forureiningsforskrifta § 39-5 Gebyr for arbeid med eigenkontrollrapportar, som vart teke inn i forskrifta i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per eigenkontrollrapport.

For Hemsedal kommune er det i dette brevet gitt tilbakemelding på éin eigenkontrollrapport. Gebyret vil derfor utgjera 5 300 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med helsing

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Seland Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent